

Чистачице. Оне увек знају све. "Пронађи неку чистачицу и испитај је", рекох самом себи, "испричаће ти шта се дешавало синоћ на састанку".

Синоћни састанак били су одржали одлазећи главни уредник "Гласа јавности" и његов наследник, који је полако преузимао функцију. Због те смене, цела кућа била је на опрезу, у стању приправности. Што је било веома необично, јер "Глас" годинама уназад није био опрезан или приправан ни због чега, а најмање због кадровских промена, на које је, као и остале фирме Радисава Родића, био потпуно неосетљив. У њега су непрестано куљала јата нових новинара и уредника, док је истовремено из њега одлазило – бежало, боље је рећи – још и више људи. Ничији долазак, а поготово одлазак, није могао да поремети чудну атмосферу, меланхолију блиску самртничкој равнодушности, у том донедавно високотиражном листу, чији је највећи душманин вазда био његов оснивач и власник.

Све до тог одласка. "Глас" је тих дана, с пролећа 2004, напуштао Славољуб Качаревић, после непуних пет година на месту главног и одговорног уредника. Уместо Качкета, на чело измучене редакције ступао је нови, млађи, наизглед амбиционији уредник, чији је уздржан став према запосленима изазивао код њих тиху језу. Наслућивали су да би их најрадије већину отерао, а плашили се да ће баш они бити међу првима који ће страдати.

То је била још једна од специфичности "Гласа": сви су маштали о неком другом, бољем, плаћеном послу, али су се ипак ужасавали од тога да остану без скоро па волонтерске службе у Родићевој империји.

Одан до краја

Одлазак Качаревића, кога су, колико јуче, многи од запослених оговарали као "млаког и меканог" глодура чија претерана попустљивост према Родићевом безобразлуку доприноси њиховој муци – нередовним, нелегалним, понижавајуће малим платама – из темеља је потресао умртвљену редакцију. Људи као људи, нису превише жалили Качаревића (руку на срце, напуштање "Гласа" и није био разлог за сажаљење, макар се радило и о главном уреднику), већ су дрхтали због свог неизвесног опстанка. Ипак,

беспотребно су дрхтали, објаснила ми је чистачица која је претходне вечери рибала ходник баш испред канцеларије у којој се Качаревић свађао са новим уредником и самим власником.

"Свађао?", запитало сам је, као изненађен (обичан свет увек воли када додате значај ономе што вам поверава).

"Да, да, много су се свађали", рекла ми је, а затим се осврнула, да види не слуша ли неко наш разговор. Пошто је установила да је степениште празно, свеједно се нагла ближе мени и утишала глас за нијансу, па додала:

"Викали су као луди. Овај нови је говорио како сте сви неспособни и како ништа не знате, али Качке вас је бранио. Није дао на вас. Ни на кога. Викао је и он на њега. Ја сам мислила да ће се потући, толико су урлали један на другог."

На лицу јој се појавио благи осмех, знак неког необјашњивог тријумфа који је осетила док ми је завршавала извештај:

"Качке се одлично држао, жестоко се борио за вас, све вас је заштитио, свака му част".

Онда се конспиративно удаљила. Ни тада нисам имао разлога да сумњам у веродостојност њеног сведочења, а сада имам још мање. Нови уредник преузео је функцију сутрадан и на њој је остао неколико месеци; био је амбициозан колико се и претпостављало; строг колико је и деловао; неуспешнији него што се плашио; часнији и поштенији него многи глодури који су дошли после њега; али никога није отпустио. То сигурно није била заслуга само Славољуба Качаревића и његовог држања на поменутом састанку. Али, један број новинара и уредника "Гласа јавности" није остао без посла управо због тога што их је Качке штитио до последњег тренутка. Због тога што им је био одан докле год је могао, а свакако дуже него што је морао и више него што су неки од њих заслужили.

Од руководиоца се, истина, и очекује да штити своје људе. Авај, Србија, а посебно српско новинарство, већ двадесет година је у дефициту са таквим руководиоцима. У то време, 2004. године, таквих малтене више није ни преостало. Оно овдашњих уредника, који су следили исте етичке и моралне законе због којих је Качке те вечери викао на свог наследника и на власника новине, већ су углавном били напустили новинарство, разочарани суновратом професије који је диктирала све утицајнија клика "менаџера". Качаревић је био међу "последњим мохиканцима" који су веровали да уредник мора да се бави и одбраном основних права своје редакције.

Српски јавни тужилац тврди да се Качаревић у "Гласу јавности" бавио још нечим, а не само правима запослених: стицањем противправне имовине. Народски речено, крађом. Наводно, Качаревић је, заједно са Родићем, 2001. године затражио од "Комерцијалне банке" кредит за куповину штампарске машине, а после је фирма којој је одобрен кредит – и у којој се Качаревић водио као директор – угашена, па кредит никада није враћен.

Као човек који је уређивао новине и предводио редакцију, а силом прилика (проистеклих из Родићевог "несвакидашњег" начина пословања) обављао и директорски посао, Качаревић је можда стављао свој потпис на сумњива документа, због којих би сада неком ревносном тужиоцу могло да падне на памет да га позове на одговорност. Занимљиво је, међутим, упоредити Качаревићево хапшење са случајем једног другог уредника и директора, који је у одређеном периоду такође руководио једним од издања Радисава Родића. Тог човека су пре неколико година, када је већ увелико био напустио Родићеву компанију и прешао у друге новине, позвали истражни органи, који су још тада копали по Родићевом пословању. Испитивали су га о некој проблематичној трансакцији, која је била оверена његовим потписом. Човек је био изненађен, није могао да се сети ни тог документа ни свог потписа, али пре него што је стигао да се прописно уплаши евентуалне кривичне одговорности због своје несмотрености, истражни органи су га умирили: рекли су му да су утврдили његово имовинско стање и да знају да се он није нимало окористио од Родићевих махинација, већ да га је Родић само користио као жртвено јагње. Још мало су га испитивали и пустили га. За разлику од тог човека, против Качаревића се спремају да подигну оптужницу, из чега произилази да су некако закључили да је Качаревић равноправно учествовао у Родићевим махинацијама, а не да му је био само жртвено јагње.

Исто тако, тужилац тврди да ће Качаревић угрожавати сведоке његовог недела и да ће вршити притисак на њих, па га је зато прошле недеље стрпао у притвор, одакле га не пушта упркос апелима новинарске јавности. У буквалном смислу те речи – јавности – пошто је иза петиције за ослобађање Качаревића стао, како је приметио колумниста

"Данаса", новинарски ДОС, од Милијане Балетић до Драгана Бујошевића, од Хаџи Драгана Антића до Драгољуба Жарковића.

Побуна клиничких мртваца

Људима који су радили са Славољубом Качаревићем, оптужбе да је он учествовао у милионској превари, или да је спреман да прогања сведоке, могу само да делују као бесмислице и будалаштине. Због оних који нису радили са њим, а у које спада и републички јавни тужилац, вреди напоменути да је Качке, док је уређивао "Глас јавности", возио "пежо 205". Основни квалитет тог возила, како ми је једном и сам истакао, јесте то што "троши као упаљач". Мом колеги новинару, који ће неколико година касније својим менаџерским "вештинама" покренути посао у којем је ојадио стотинак људи, то никако није пријало:

- Качке је стварно добар човек, али неозбиљно је то што као главни уредник вози "двестапетицу" – прокоментарисао је неком приликом.

Још тада је он возио скупљи и бољи аутомобил него Качке. Данас поготово. Али, не верујем да ће икада схватити због чега огромна већина људи која је радила са њим не жели више ни да га види у животу, док је петицију да се Качаревић брани са слободе до сада потписало више од 500 новинара.

Вероватно ни тужиоцу није јасно због чега је хапшење и, много више, задржавање Славољуба Качаревића у Централном затвору, подигло на ноге стотине српских новинара. Професија за коју се веровало да је клинички мртва и која је ћутке прешла преко небројених дрскости на свој рачун, одједном делује као да је спремна на побуну. Да будемо искрени, многи су збуњени, не само јавни тужилац, а то неприродно стање – да српски новинари штите свог колегу – вероватно ће наредних дана пробати да ублаже потенцирањем приче о сиротом новинару ХРТ којег је Емир Кустурица отерао са Мокре Горе, а у чију ће заштиту (кладим се!) устати они малобројни који срамно ћуте о Качаревићу.

Не верујем, међутим, да ће успети у спиновању ове приче. Јер, Славољуб Качаревић није "прва жртва новог Закона о информисању", како су неки истицали протеклих дана. Он је

много више од тога. Он је највећи непријатељ бахате и неодговорне власти, скоројевићке и тајкунске олигархије, послушничких и удворичких утеривача политичке коректности, превртљивих и бешчасних опортуниста – пристојан, поштен и нормалан човек, чије име и презиме ипак имају неку тежину.

Није свеједно

У тужилаштву се, сигуран сам, жестоко кају што пре недељу дана нису знали о Качаревићу ово што знају данас, а што су им објаснили Качаревићеви пријатељи, колеге и познаници у својим све јавнијим и све чешћим протестима. У тужилаштву се вероватно чуде како им је неко ко је толико битан – а Качаревић мора да је битан, чим га оволико бране и они који се међусобно не подносе – промакао на силним партијама, пријемима и коктелима. Тек ће бити збуњени када схвате да им је промакао из простог разлога што он и не иде на њихове свечаности. Качаревић није стекао оволико пријатеља, спремних да дигну глас у његово име, тако што је обилазио јубилеје амбасада и отварања продајних објеката, већ тако што је покушавао, а неретко и успевао, да помогне колегама, али и људима који су му поверени на одговорност.

Та оданост и посвећеност својим људима – својој редакцији, свом бирачком телу, својој публици – јесте врлина која Качаревића и њему сличне издваја од непрегледне гомиле других јавних и полујавних личности савремене Србије. Зато је и могуће да петиција УНС-а, којом се од власти захтева пуштање Славољуба Качаревића да се брани са слободе (нико не тражи, дакле, да се обустави поступак, већ само да се човеку великог угледа омогући да достојанствено одговори на оптужбе), буде посећенија од извештаја о "великој браћи" и "фармама".

Човек чија репутација ни после 30 година у новинарству не само да није нарушена, него је чак и нарасла, последње је што нека власт жели у свом затвору. А ова наша је једног таквог сместила управо тамо. Што пре увиде размере своје кабадахијске непромишљености, боље за Качкета, чије је здравствено стање, како је изјавио председник Окружног суда, "релативно задовољавајуће" (част у новинарској професији кошта, а Качаревић ју је платио дијабетесом и повишеним притиком). Боље и за њих, јер није свеједно да ли сте честитог човека кињили недељу дана, или месец дана, или два месеца.

Свакако боље и за цело друштво, којем никако не би смело да буде свеједно да ли је

Најопаснији могући затвореник

Пише: Миодраг Зарковић
петак, 06 новембар 2009 20:47

једном задивљујуће угледном новинару дозвољено да се брани са слободе, или није.